

Bíró József

AZ EGRI FERTÁLYMESTERSÉG BEMUTATÁSA EGY NEGYED TEVÉKENYSÉGE ALAPJÁN

Szent István (Csákó) negyed

Az Egri Fertálmester Testület alapszabályában megfogalmazott célok

Az ősi magyar tizedesi intézmény értékeire épülő, majd 1736-tól fertálmesternek nevezett tisztséget viselő egri polgárok által 1931. május 10-én Egerben megalapított Nagymesteri Testület célkitűzésének és szellemiségének folytatása.

Eger város és környezete történelmi hagyományainak feltárása, ápolása, népszerűsítése kiadványok révén is.

Eger város természeti, kulturális és keresztény értékeinek megőrzése, gyarapítása, rendezettségének és tisztaságának fejlesztése.

A hazaszeretet és a közéleti felelősség ébresztése, erősítése a keresztény értékrend alapján.

A közösségi szellem, a szolidaritás erősítése konkrét segítségnyújtás révén.

A Fertálmesteri Testület működési szintjei

Jelenleg a Testület működését három szintre lehet tagolni:

Első szint: a teljes testület valamennyi fertálmester együttese. Évente 8-10 alkalommal tart összejövetelt, melyet nagy szüttogónak neveznek. Ezeken a szüttogókon egy-egy fertálmester negyed a „házigazda”. Ők gondoskodnak a programról és a traktáról (ellátás).

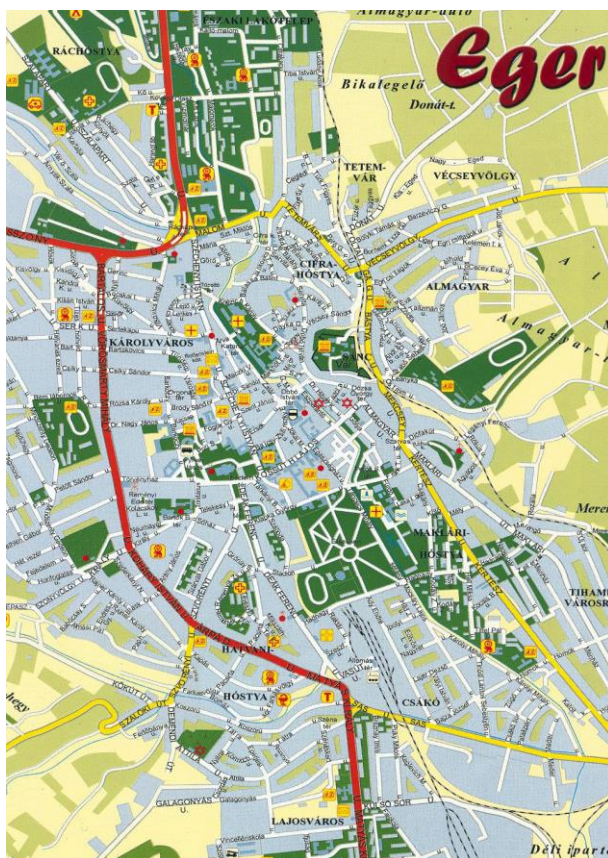
Második szint: az adott évben megválasztottak közössége. Ez jelenleg 16 fő. Ők képviselik a városi ünnepeken a testületet. Rajtuk keresztül ismerik meg az emberek a fertálmesterek viseletét és tevékenységét. Ezért fontos a megnyilvánulás, a kisugárzás. Látszódnak rajtuk, hogy milyen értékrendet képviselnek.

Harmadik szint: a negyedek közössége. Ők képviselik a saját pátriájukat. Elvárás tőlük, hogy ismerjék az adott városrész történetét, kialakulását, hagyomá-

nyait. Jó kapcsolatot építsenek ki az ott élőkkel, és ápolják azt. Évente szintén 8-10 alkalommal tartunk úgy nevezett „kis szüttogót”, ahol megbeszéljük az előtünk álló terveket, feladatokat, és értékeljük az elvégzett munkát. Véleményem szerint ez a legfontosabb szint.

Szent István negyed bemutatása

Ez a városrész Egerben az Eger patak, Sas út, vasút és az Érsekkert által határolt területen található. (1. kép) Viszonylag új városrész, az 1930-as évek elején kezdődött itt a családi házas építkezés. Addig ez a terület az érsekség vadasparkja volt. Valószínűleg innen származik a negyed elnevezése, mert az Egri Püspökséget Szent István alapította. Jelenleg is kertváros jellegű üdülőövezet, melynek egy része gyógyhelynek van nyilvánítva.

1. kép

Az 1950-es évek elején kapta a Csákó nevet, valószínűleg a terület formája miatt. Jelenleg ez a használatos név, annak ellenére, hogy még most is több helyen megtalálható a Szent István negyed felirat. (2–3. kép) Ez a kettősség az utcanevek változásánál is megtalálható. Például a jelenlegi Mocsáry Lajos utca volt az Úttörő utca, azt megelőzően pedig Apponyi Albert utca.

2. kép

3. kép

A fertálmesteri tevékenység bemutatása

Fertálmester jelölt kiválasztása: a negyed fertálmesterei tesznek javaslatot a következő évre *elválasztandó* jelölt személyre. A közösen elfogadott jelöltet a választmány tagja és az adott évben megválasztott fertálmester felkeresi és felkéri a fertálmesterjelöltség elfogadására. Ismertetésre kerülnek a jelölttel szembeni személyes elvárások, kötelezettségek és a tagsággal járó anyagi terhek. Amennyiben a jelölt elfogadja a felkérést, abban az esetben a negyed suttogóján személyesen is bemutatkozik a tagságnak. Ennek alapján teszünk javaslatot a Fertálmesteri Testület részére a következő évi fertálmesterjelöltünkre. A döntést a Fertálmesteri Testület Közgyűlése hozza meg. Sajnos több esetben előfordult, hogy az általunk kiválasztott és megfelelőnek ítélt személy nem vállalta a feladatot. Nem akarnak közösségi munkát vállalni, illetve nem kívánnak egy közösséghez kötődni. Viszont mint külső személyek, támogatják munkánkat. Ezért általában két-három fő a jelöltünk.

1996-tól 2005-ig az egymás megismerésének időszaka, az építkezés, a negyed problémáinak képviselete volt a fő tevékenység. Évente összegyűjtöttük a lakosság által felvetett problémákat, azokat eljuttattuk a Polgármesteri Hivatal illetékes irodájához. Ebben az időszakban megoldott nagyobb munkák voltak: az Ady Endre utca közvilágítása, járdák építése, patakpart virágosítása, közbiztonsággal kapcsolatos észrevételek megoldása, zöld hulladék kezelése.

2006-ban már 10 főre szaporodott a létszámunk. Ez már egy olyan közösség lett, amely kollektív akarat alapján szervezhette a negyed közösséggé formálását. Mi ezt tekintjük fő feladatunknak, ennek érdekében tevékenykedünk.

4. kép

Ettől az időponttól kezdve tartunk évente 8-10 alkalommal „kis szüttőt”. Ekkor beszéljük meg a következő feladatokat, és kiértékeljük az elvégzett munkát is.

Minden évben, a nyár folyamán – különböző helyeken – olyan összejöveteleket is szerveztünk, ahová a feleségek is jönnek. Ezzel az volt a célunk, hogy ők is ismerjék meg egymást, és támogassák a közösség tevékenységét.

Ennek köszönhetően mondhatni baráti kapcsolatok alakultak ki. Már ott tartunk, hogy várják ezt a találkozót. (4–5–6. kép)

5. kép

6. kép

2007-től elsőként a városban, mindig december első hétvégéjén karácsonyfa-állítással egybekötött Mikulás-napi ünnepséget szervezünk a negyed lakói részére. Erről az eseményről meghívóval értesítjük a lakótársakat, melyet személyesen juttatunk el a postaládákba. (7. kép)

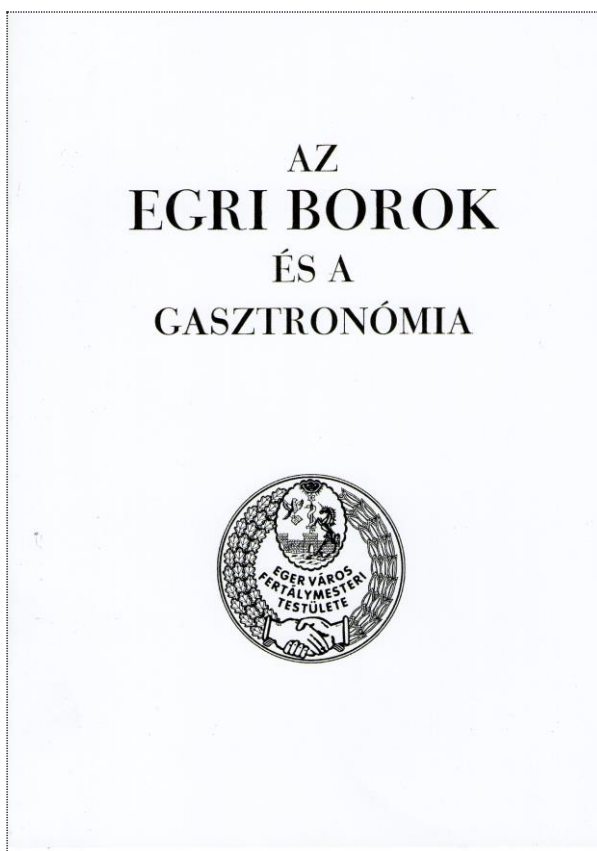
7. kép

Ezen az ünnepségen tájékoztatjuk a lakosságot az általunk elvégzett közösségi munkáról, a jövőbeli elképzeléseinkről. Itt mutatjuk be az új fertálmesterjelöltet is. A Ward Mária iskola valamelyik osztályának Mikulás-napi műsora

színesíti a programot. Az ünnepség után a feleségeink által készített forralt borral, teával, süteménnyel várjuk a lakótársakat egy kis beszélgetésre. Természetesen a gyerekekről sem feledkezünk meg, őket a Mikulás (aki szintén egyik fertálymesterünk) ajándékozza meg egy kis édességgel. Több éves tapasztalatunk alapján elmondhatjuk, hogy évről évre többen vesznek részt ezen az ünnepségen (180-200 fő). Egyre többen csatlakoznak a vendéglátáshoz, ezzel is kifejezve egyetértésüket az ünnepséggel. Ennek a rendezvénynek valamennyi költségét a negyed fertálymesterei fedezik.

Az elmúlt évek során negyedünk több esetben volt a „nagy suttogó” házigazdája, szervezője. Ezeken a következő előadásokat tartottuk:

- Az egri borok és a gasztronómia (8. kép)
- Mit nevezünk népzeneének Magyarországon
- Szent István negyed bemutatása
- Hogyan tovább: Fertálymesteri Testület

8. kép

2014-ben létrehoztuk a „Csákói klubot”. Ezzel az volt a célunk, hogy legyen egy olyan hely és lehetőség, ahol évente négyszer összejöhetnek a lakók, és ügyes-bajos dolgaikat megbeszélhetjük. Itt olyan előadások hangoznak el, melyek témája érdekli a lakosságot. Minden esetben az ő javaslatuk alapján állítjuk össze a programot. A szervezést a negyed fertálmesterei végzik. A klubfoglalkozást egy a negyedben élő tanárnő vezeti le. Tapasztalatunk alapján elmondható, hogy kezdeményünk sikeres. Egy-egy foglalkozáson 30–50 fő vett részt. Elhangzott előadások:

- A harangláb és a terület terveinek ismertetése.
- A vasút területén kialakítandó Intermodális Közlekedési Csomópont megvalósításának jelenlegi helyzete.
- Önkormányzati képviselő tájékoztatása a Csákó városrészre vonatkozó fejlesztési elképzelésekről, illetve beszélgetés.
- Dísznövények, gyümölcsfák tavaszi metszése, kertápolás, növényvédelem.

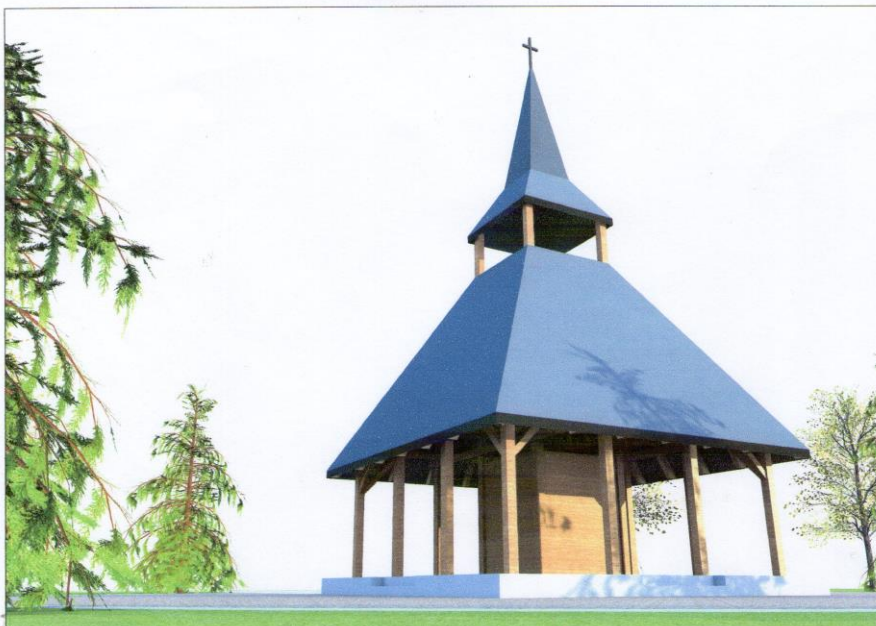
A harangláb építése

Évek óta foglalkoztatott minket az a gondolat, hogy azt a teret – ahol a már hagyományos Mikulás-napi ünnepségünket rendezzük – hogyan lehetne közösségi térré alakítani. 2013-ban Hoór Kálmán építészmérnök, egyben negyedünk fertálmestere megbízást kapott a várostól erre a területre szóló tanulmányterv elkészítésére. Ennek kapcsán jött az ötlete egy harangláb létrehozására, mivel a Csákó városrészben semmilyen szakrális építmény nincs. Az elképzelése mindenkinek megtetszett. A tanulmánytervet 2013-ban a Mikulás-napi ünnepségünkön mutattuk be a lakosságnak. Nagy örömmel fogadták. (9. kép)

Kezdeményezésünket támogatta a terület akkori képviselője. A megvalósítást saját önkormányzati keretéből 3 millió forinttal támogatta. Ezen összeg alapján a későbbiekben Eger Megyei Jogú Város Közgyűlése szintén 3 millió forintot szavazott meg a harangláb megvalósítására. Ebből a két összegből csupán a harangláb építménye valósulhatott volna meg.

A környezet rendezésére már nem volt fedezet. Ekkor felhívással fordultunk a lakossághoz, és kértük támogatásukat. (10. kép) Büszkén mondhatjuk, az építkezés ideje alatt mind többen segítettek különböző támogatási formákkal a harangláb megvalósítását. Az így összeadott hozzájárulások értéke elérte a 2 millió forintot, mellyel növelni tudtuk a beruházás értékét. Eger Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala megbízása alapján elkészítette kollégánk a harangláb engedélyezési tervét is.

2014. szeptember 30-án kezdődött meg az építkezés a fertálmesterek irányításával, felügyeletével és aktív közreműködésével. Az általunk végzett közösségi munka becsült értéke több százezer forint volt. (11–12. kép)

Eger Csákó városrész Szent István-park Harangláb

Tervező: Motívum Eger Kft. 3300 Eger, Zúgó utca 6.

Eger Tinód-Bajza-lv utcák által határolt közterületre 2007-ben kertészeti kiviteli terv készült a Városi Önkormányzat megbízásából. Ehhez a kertészeti tervhez kapcsolódóan a Szt. István városnegyed (Csákó) Fertálymesteri testülete javaslatot nyújtott be az Önkormányzat részére a nevezett közterület hasznosításával kapcsolatban. A javaslat értelmében a közterületen a már kialakult Karácsonyi ünnepségen kívül más rendezvények, összejövetelek is helyet kaphatnának. Ezen rendezvények feltételeit a parkosításhoz kapcsolódó köztéri bútorokkal illetve egy térszervező harangláb építésével lehetne biztosítani. A Fertálymesteri testület vállalta, hogy döntéshozóként tanulmánytervet készít.

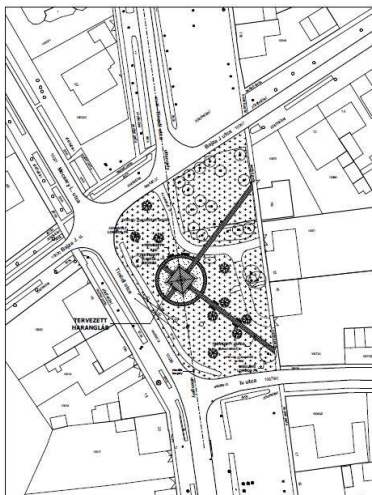
Jelenlegi tanulmányterv célja, hogy bemutassa a Fertálymesteri elképzelést, egyben a Szent István-park elnevezésre tegyen javaslatot. Tervünk összhangban van a városrendezési tervvel és a már említett 2007-es kertészeti tervhez illeszkedik. Jelenlegi állapotában ez a park utcák és házak által határolt zöld terület, amelyen néhány kisebb és nagyobb fa található. Ezt a zöld park jellegét szeretnénk megtartani és funkcionálisan hasznosítani, átjárhatóvá illetve rendezvények céljára alkalmassá tenni.

A park meghatározó elemeként annak súlypontjában egy harangláb kerülne felállításra a Kárpát-medencében gyakori úgynevezett védelmező haranglábak mintájára. Ezen ácsolt építményhez vezető gyalogos sétányok és ezek mentén telepített padok alkotják a park berendezését. Reményeink szerint megvalósulásával a városrész, ezáltal a város is gyarapodik és egy olyan találkozóhely, rendezvény park jön létre, amely jelenleg ebből a városrészből hiányzik. A park még inkább alkalmassá válik a már szokásossá vált Karácsonyi és egyéb ünnepségek méltó megrendezésére.

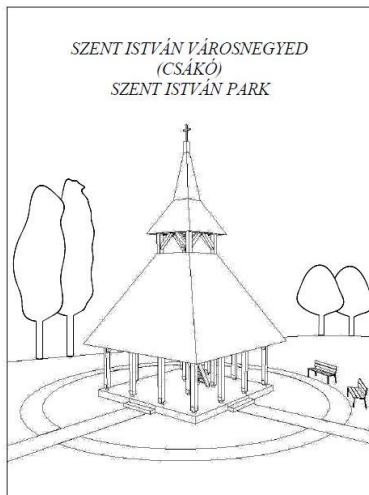
A harangláb kb. 6X6 méter alapterületű fa oszlopokból és gerendákból ácsolt tetőszerkezet. Magassága kb. 10 méter. A tetőszoknyák fedése téglány cserépfedés, alapozása vasbeton lemezalap. Belsejében kis harang található. Arányaival és méreteivel a Szt. István városrész (Csákó) kertvárosias hangulatához illeszkedik.

Eger, 2013 november

Hoór Kálmán
építésszámológép

HELYSZÍNRAJZ

HARANGLÁB

10. kép

11. kép

12. kép

Nem egészen két hónap alatt, 2014. november 20-ra elkészült a harangláb és környezetének rendezése is. 2014. december 6-án a Mikulás-napi ünnepségünk alkalmával, ünnepélyes keretek között dr. Ternyák Csaba egri érsek szentelte fel a haranglábát. Habis László polgármester köszönetét fejezte ki az elvégzett munkáért és az összefogásért. Dicsérettel illette a negyed közösségi szellemét. (13–14–15. kép) Ezen az ünnepségen több mint 300 fővel képviseltette magát a lakosság. Itt köszöntük meg az adományokat, támogatásokat is. A város egy különleges, szép építménnyel gazdagodott, melyre nemcsak a csáki lakosok, hanem a város valamennyi polgára büszke lehet. (16. kép) 2015-ben folytattuk a harangláb környezetének szépítését és bővítését. Több mint ezer tő egyényári virágot ültettünk el a harangláb köré. A virágokat a negyedünkben lakó kertész ajánlott fel. A felajánlás értéke meghaladta a százezer forintot. Elültettünk 6 db juharfát is, melyet a város biztosított. Kezdeményezésünkre a Heves Megyei Vízmű Zrt. felállított egy ivókutát, és megoldotta a terület locsolásának lehetőségét. Az Eger Erdő Zrt. támogatásával pedig 3 db kerti asztalt és padot helyeztünk ki a területen. Ugyancsak elhelyeztünk 6 db kerti padot a körsétány mellett. Ezeket saját kezünkkel újíttottuk fel és rögzítettük le. (17. kép) Közös összefogással vállaltuk a terület folyamatos locsolását is. Egész évben azon dolgozunk, hogy a harangláb környezete méltó legyen az építményhez.

13. kép

14. kép

15. kép

16. kép

17. kép

2016-ra a következő célokat tűztük ki:

Folytatni a környezet rendezését: vízelvezetés, füvesítés, tereprendezés stb. A nyári idényben, havonta egy alkalommal kulturális és zenei programokat tervezzünk rendezni a parkban. Terveink között szerepel az is, hogy 2016 augusztusában megrendezzük az első Szent István negyed (Csákó) „búcsúját”. Szeretnénk elhelyezni egy táblát a téren, az önkormányzat hozzájárulásával, hogy mindenki tudja: ez a *Szent István Park*. Folytatni kívánjuk a „Csákói Klub” foglalkozásokat is. Sok tennivaló van még hátra. Ezeket folyamatosan végezzük. Ha minden sikerül, akkor valósul meg teljes mértékben elképzelésünk, a szép közösségi tér létrejötte, mely a Csákó „szíve” lesz. Bízom abban, hogy ezzel az írással bepillantást adhattam arról, hogy miként működik és milyen tevékenységet folytat közös akarattal, komoly összefogással egy egri fertálymesteri negyed.